

Emprar la xarxa en benefici de tots

Pere Quintana Seguí

L'art de viure en societat és tan vell com la humanitat i aquest llarg procés d'aprendre a viure entre persones ens ha donat uns coneixements que ens permeten gestionar bé la nostra vida social. Per exemple, els humans som molt hàbils adaptant el nostre discurs al context en el que ens trobem. No parlem del mateix amb els companys del gimnàs que amb els de la feina. Aquesta flexibilitat ens permet maximitzar la qualitat de les relacions socials que mantenim amb la gent propera, ja que ens centrem més en allò que ens uneix que en allò que ens separa. Així, evitant parlar de tot amb tothom, afavorim la convivència en una societat on hi conviuen punts de vista diversos i sovint poc compatibles.

En canvi, a la majoria de les anomenades xarxes socials, els nostres missatges hi apareixen mesclats. D'aquesta manera descobrim aspectes de les nostres amistats que ens sorprenen i que, de vegades, ens hauríem estimat més no conèixer. Per exemple, a Maó hi ha tensió política entorn el nom de la ciutat, però aquesta tensió no es respira gaire al carrer. Això no és perquè aquest tema no interessi al ciutadà, com diuen alguns, és perquè tots tenim la maduresa suficient de tractar-lo amb prudència per així evitar conflictes amb els nostres veïns. En canvi, a les xarxes socials hi veig sovint un discurs molt menys prudent, molt més enfocat cap a la divisió que cap a la convivència. Clarament, les xarxes socials polaritzen la societat, fent malbé aquest teixit que ens permet conviure en comunitat, en un mateix espai social.

Però aquest no és el sol inconvenient de les xarxes socials. Escriure és un art difícil, i encara és més difícil escriure bons textos breus, com requereixen la majoria d'aquests entorns digitals. Així, sovint omplim els nostres "murs" amb comentaris escrits en calent, poc pensats i mal escrits. Es tracta de l'oralitat escrita, que té tots els inconvenients de la comunicació oral i de l'escripta a la vegada. La capacitat que tenim de treure profit d'aquests nous modes de comunicació és molt variable d'una persona a una altra, degut a la dificultat de moure's en un entorn tan nou i poc madur. Així, uns quants, sovint experts en comunicació, s'hi mouen molt bé, però la majoria, en canvi, acabem donant una mala imatge de nosaltres mateixos, sense adonar-nos-en, perquè ens costa interpretar les conseqüències a llarg terme d'escriure i compartir qualsevol idea que ens passi pel cap.

Al meu blog hi ha deu anys de notes, públiques totes elles, la qualitat de les quals és molt variable. Alguns dels textos són tan antics que defensen opinions que jo ja no podria defensar avui en dia. Això no és nou, a tothom que hagi escrit li ha passat. No obstant, a internet, aquests vells articles no es veuen groguencs, com es veuria un vell article de diari, es veuen tan nous i actuals com els que vaig escriure ahir mateix, fet que pot causar certes sorpreses i confusions. Si tenim en compte que moltes d'aquestes velles notes formen part d'aquesta oralitat digital, que he mencionat abans, que ens fa escriure i publicar de manera massa improvisada, podeu imaginar que tinc motius per témer les meves pròpies paraules. És per això que sovint em demano a mi mateix com el meu llarg rastre digital deu afectar la meva vida.

Després de fer una reflexió tan pessimista sobre la xarxa, sembla que l'estigui rebutjant. Però no, no és així. És possible emprar la xarxa de manera que el seu ús sigui bo per a nosaltres i per als que ens envolten. És important que siguem escèptics, perquè no tot allò que és nou és bo, clarament, hem de defugir els discursos tecnoutòpics, que sovint tenim tendència a adoptar els que som encara joves. D'aquesta manera, és millor emprar les xarxes socials amb

moderació, sense exposar-nos-hi massa, afavorint la creativitat, els textos llargs, de qualitat i d'elaboració pròpia, en detriment de la cursa cap a la instantaneïtat. Hem de ser creatius, per això evitarem reenviar missatges massius, els quals solen ser barroeres manipulacions. Sempre serà millor afavorir el teixit social més proper, que els grans temes mediàtics. I, sobretot, triarem bé els destinataris de cada missatge tal com ho fem al món real, perquè la comunicació íntima és sempre més rica i constructiva.

Les xarxes socials són atractives i addictives, per tant no és fàcil seguir aquestes poques recomanacions, a mi em costa, certament. Però és possible i desitjable fer-ho si volem mantenir un ric i sa teixit social.

Aquest article fou publicat al Diari Menorca, a la columna de Càritas "Llavors d'esperança", el dilluns 24 de setembre de 2012.